

Aida Eyvazlı

(əvvəli ötən sayımızda)

Famil müəllim dedi ki, bu abidəni qardaşı şəhid olandan sonra kəndin şəhidlərinin də adına hörmət və ehtiram əlaməti olaraq, öz zəhməti ilə düzəldirib. Onun söylədiklərindən:

- Çalışırıq ki, nəse bir iş görə, qardaşımızın ruhu şad olsun. Pəncəli məndən böyük idi. Evin kiçik oğlu mən olmuşam. Atam çox təmkinli, sakit bir adam olub. Kənd məktəbində gözetçi işləyib, zəhməti ilə 7 uşaq böyüdü. Bizim yaxşı günlərimiz Pəncəlinin əli çörəyə çətdən sonra başlayıb. Pəncəli Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin tərkibində çalışdığı gündən ailəmə kömək əlini uzadıb. Birimizə ev tikdirib, digərinə toy çaldırıb, mənə isə oxutdurub. Bu gün öz kəndimizdə millətimizin balalarına ingilis dilini öyrədirəm. Özü ali təhsil ala bilmədi, ancaq mənə oxutdurmağa gücü çatdı. O, uşaqlıqdan cəld və qoçaq idi.

yolda qalmayıblar. Hər vaxt mən zillərinə salamat gəlib yetişiblər. Qardaşım Pəncəli 10-cu sinfi bitirəndən sonra ilk dəfə hərbi komissarlığa qeydiyyatda düşmək üçün bu yolu sevincindən ayaqla getmişdi. Pəncəli 4 il ana babamın yanında qalmışdı. Babam Xeybər kişi ona tapşırırdı ki, döyülsən, evə gəlmə. Babamın dedikləri onun qulağında vəsiyyəti kimi səslənmişdi. O, çətinlikdən qorxmazdı, gücünü bu dağlardan, təbiətdən almışdı, mərdliyi, kişiliyi isə babamdan öyrənmişdi. Onun vətən sevgisi vətənin çölləri, dağları, dərələri, təpələri qədər ucsuz-bucaqsız idi... Şəhidliyindən sonra yoldaşları danışdırlar ki, hərbi hissədə xüsusi tapşırıqlar olanda, tapşırığa onu göndərməyəndə, uşaq kimi

liqlə vuruşduğunu və döyüşdüyünü dedilər. Deyirlər ki, həmin gecələrdə Pəncəlinin döyüş ruhu bir ordunun gücünə bərabər idi. Qarşısına çıxan düşmənləri

olub. Tanrı da 9 nəfər külfətin ruzisini pis-yaxşı verib. Ötən günlərdən ailənin başçısı Nurməhəmməd kişi danışır:

- Mən orta məktəbdə oxuyan

Onun etdiyi igidləri eşidəndə içim qürur hissi ilə dolur... Onun ölümü haqqındakı xəbərə hələ də inanmıram. Elə bilirəm ki, sağdır, nə vaxtsa qayıdacaq. Gözüm onun getdiyi yoldadır... Gəldiyi-getdiyi yollar şəkil kimi qalıb göz-lerimdə. Haradan baxırsansa, onu görürəm. Barı özündən sonra bir yadigarı qalsaydı...

Uca dağlar döşündəki həyə-tə, qocaman çinarın ətrafına yığılan qohum-əqrəbə Pəncəli haqqında xatirələri vərəqlədikcə, Vahimə bibi alışıb yanır, göyüm-göyüm göynəyirdi. İstədim soruşsam ki, bibi, Pəncəlinin həlak olması xəbərini eşidəndə, nə hisslər keçirdin? Bir an keçməmiş fikirləşdiyim sualdan utandım. Adam da oğlu ölən anaya belə sual verəmi? Araya çökmüş mü-

Düşmənin qorxulu yuxusu Pəncəlini bir də yada salaq

Yadımdadır, biz uşaq olanda, kənddə bir nəfərin evində video-maqnitofon var idi, tez-tez o qonşunun evinə gedir, Brüs Linin filmlərinə baxırdıq. Pəncəli bizdən fərqlənirdi, onun üçün Brüs Linin hər bir hərəkəti maraqlı idi. Kinodan öyrəndiyi fəndləri sonra yaşlıları ilə, özündən böyüklərlə təşkil etdiyi idman yarışlarında tətbiq edirdi. Brüs Linin bütün fəndlərini əzbər öyrənmişdi. Pişik kimi cəld idi. Onun üçün bu dağlarda-dərələrdə keçilməz sədd yox idi.

Famil Teymurovdan bu dolanbac dağ yollarını yay-qış, payız fəsillərində necə gedib-gəldiklərini soruşdum. Cavabı belə oldu:

- Kəndimizin hazırda 2000-ə yaxın əhalisi var. Məktəbimizdə 160-dan artıq şagirdə 22 müəllim dərş deyir. İnsanın düşdüğü mühit, doğulduğu yer onun yaşam tərzini formalaşdırır. Bizim kəndin insanları heç vaxt bu yerlərdən şikayətçi olmayıblar. Kəndimizdən dağın etəyinə ayaqla adi günlərdə bir saata düşmək olur, 1 saat yarım isə dağa çıxmaq olur. Lap qədimlərdə at-eşşəklə çıxıblar bu yolları. Şükür Allaha ki, evin odunu-istisini, ruzisini elə bu ətrafımızda olan dağlar verib camaata. Uzağa getməmişik. Sonra da bu yolları "TT 75" traktor ilə gedib-gəliblər. Elə vaxt olub ki, qarlı-yağışlı havalarda traktor da batıb qalırdı. Ancaq insanlarımız bu yerlərin təbiətinə o qədər bələddirlər ki, heç vaxt

"Pəncəli beşikdə olanda gəlib bu dağın ortasındakı həyətdə yurd saldıq, ocaq qaladıq. O zaman üç övladım var idi. Çox ağır günlərlə onları böyütdük. Zülmərlər çəkdi. Kişi fəhlə işlədi, özüm də sovxozda fəhləlik etdim. Səhər 8-də çıxırdıq, axşam saat 8-də gələrdik. Böyük qızımın 8 yaşı vardı. Sonra o biri uşaqlar da gəldi dünyaya. Böyüdükcə, hərəsi bir işin qulpundan yapışdı. Kimi təndir qalayır, bulaqdan su gətirir, kimi çayda paltar yuyur, kimisi də toyuq-cücəni, mal-qaranı rahatlayırdı. Cəsurluqda və zərəklilikdə isə Pəncəli o biri uşaqlardan çox seçilirdi"

küsüb, inciyər, hirsələnmiş. Nə tapşırıq olurdusa, hamıdan əvvəl "mən", deyib qabağa çıxarmış... Təsəvvür edin ki, 35 yaşında onun hərbi xidmətdə qulluq səlahiyyətləri başa çatırdı. Bizimlə oturub söhbət edəndə, deyirdi ki, "Görəsən, mənim qulluq vaxtım bitəndən sonra neyləyəcəyəm? Mən Ordusuz yaşaya bilmərəm". Onun yas məclisində iştirak edən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı general-mayor Hikmət Mirzəyev deyirdi ki, XTQ-nin giziri olan qardaşım Pəncəli Teymurov Ordunun bel sütünü idi. Onun şücaətlərindən danışdı. Sonradan bildik ki, qardaşım əks kəşfiyyat əməliyyatlarında necə uğurla iştirak edib, düşməne qəti və sarsıdıcı zərbələr endirib... İnanıram ki, onun iştirak etdiyi əməliyyatlar haqqında dosye nə vaxtsa açılacaq, Pəncəli Teymurov tarix kitablarında, sənədli filmlərdə xatırlanacaq... Dostları onun həmin aprel döyüşlərində Goranboydan üzü Talış yüksəkliyinə qədər, Ağdərədə necə üreklə, həvəslə, qəhrəman-

məhv etdikcə, qanı coşub-daşdı...

Famil müəllim dövrümüzün qəhrəmanı Pəncəli haqqında danışanda, Əmir Teymurov düşmənlə döyüşdən sonra Ordu qarşısında etdiyi bir çıxışını xatırladı. Həmin çıxış "Tüzüklər" kitabında yazılıb: "Düşmənin başını bir zərbə ilə, qılıncı bədənindən üzdüm, onun yerdə qalmış cansız bədənindən qan yaşıl otlar üzərinə axdıqca, mən sanki yəni-dən güc alırdım. Düşmənin qanını axıtmaq, ona dərş vermək əsl qəhrəmanlıqdır".

Əzərud kəndinin adı Peştəsər dağ silsiləsinin etəyindən axan çayın adı ilə bağlıdır. Su aydınlıqdır. Bu kəndin insanları yüzilliklər boyu ocaqlarını sönməyə qoymayıblar. Zaman ötdükcə, nəsillər bir-birini əvəzləyib, soykəkə bağlı milli dəyərlər bu dağların arasında qorunub, saxlanılıb... Kənddə çalınan toylardan biri 1976-cı ildə çalınıb, Teymurovlar ailəsinin bünövrəsi o zaman qoyulub və bu dağlarda bitən dəmirağacı kimi möhkəm

da, Pəncəli adında bir sinif yoldaşım var idi, dost idik, çox cəsur oğlan idi. Məktəbi bitirəndən sonra o, hərbi oldu. 1981-ci ilin martın 24-də oğlum doğulanda, dostumun şərəfinə ona Pəncəli adını qoydum. Pəncəli də dostum kimi, mərd bir oğul oldu, hər zaman üzümü ağ etdi. Əsgərliyə gedəndən 10 ay sonra məktub yazdı ki, ata, izn ver, mən Təlim Tədris Məktəbinə gedib, hərbi olum. Çarəm nə idi, onun arzusuna qarşı çıxa bilməzdim. Kənddə qalıb neyləyəcəkdik... O gündən başlayaraq, hər zaman Pəncəli haqqında xidmət etdiyi hərbi hissələrdən minnətdarlıq və təşəkkür məktubları aldım. Oğlum düz 17 il vətənin keşiyini çəkdi, xalqına, vətəninə, milləti-

vəqqəti sükutu Vahimə bibi özü pozdu:

- Pəncəli beşikdə olanda gəlib bu dağın ortasındakı həyətdə yurd saldıq, ocaq qaladıq. O zaman üç övladım var idi. Çox ağır günlərlə onları böyütdük. Zülmərlər çəkdi. Kişi fəhlə işlədi, özüm də sovxozda fəhləlik etdim. Səhər 8-də çıxırdıq, axşam saat 8-də gələrdik. Böyük qızımın 8 yaşı vardı. Sonra o biri uşaqlar da gəldi dünyaya. Böyüdükcə, hərəsi bir işin qulpundan yapışdı. Kimi təndir qalayır, bulaqdan su gətirir, kimi çayda paltar yuyur, kimisi də toyuq-cücəni, mal-qaranı rahatlayırdı. Cəsurluqda və zərəklilikdə isə Pəncəli o biri uşaqlardan çox seçilirdi. Sonra hərbi oldu. İş elə gətirdi ki, aylarla üzünü görmədim, səsinə eşitmədim. Bir də gördüm dıza qədər yağın qara bata-bata gəlib. Elə keçib təzə otururdu ki, hərbi hissədəki komandanlığından zəng gəlirdi, heç gözələrinin çimilərini almamış, yənə də geri qayırdı. Adına bişirdiyim yemək, adına açdığım süfrə toxunulmamış qalardı. Yanıb-tökülərdim. O bu kəndə gələndə

nə, torpağına xidmət etdi. Lakin biz bir dəfə də olsun, onun nə işlə məşğul olduğunu bilmədik. Sonradan məlum oldu ki, bu er-məniden elə qisasını alıbmiş.

bütün kənd camaatı tamaşasına, söz-söhbətini eşitməyə yığışardı. Hərəsi bir şirin dil ilə dindirib, könlünü alardı...

(ardı gələn sayımızda)